

DEN GODA EKUMENIKEN

1. INLEDNING

Under lång tid har ordet ”ekumenik” varit flitigt förekommande i kristenheten. Ekumenik har att göra med den kristna kyrkans inre enhet och vi har de senaste decennierna sett flera kristna mötesplatser som inte definieras av samfundsgränser utan av gemenskapen i tro och bekännelse.

Kristen enhet är någonting gott som Jesus själv bad om, men när enheten ska praktiseras i gemensamma gudstjänster, aktioner eller till och med organisationer, uppstår snart frågor om hur man ska hantera de teologiska, liturgiska och sociala olikheter som oundvikligen finns mellan kristna från olika traditioner. Vissa ifrågasätter att man överhuvudtaget ska ha något närmare med varandra att göra, och kräver att det måste finnas en mer eller mindre absolut överensstämmelse i läran för att man till och med ska kunna be tillsammans, medan andra menar att man mycket väl kan anordna gudstjänster tillsammans även om man kommer från olika teologiska traditioner.

Även i ELM berörs vi av dessa frågor. Vi är en del av den svenska kristenheten och känner av utsattheten för den som står för en klassisk kristen bekännelse. Då ligger det nära till hands att söka allianser med dem som bekänner Jesus som Herre och frälsare, Bibeln som Guds ofelbara ord och som gärna vill bedriva mission till människors omvändelse. Samtidigt har ELM genom historien varit ganska exklusivistiskt och lagt stark betoning på den lutherska läran. Läromedvetenheten har varit en styrka som har bidragit till att bevara vår särart samtidigt som en del har farit illa när man har upplevt läran vara viktigare än kärleken.

De senaste decennierna har vårt samhälle förändrats kraftigt. Inte minst på etikens område har sekulära livsåskådningar vunnit så stora indesteg också i kristenheten att det som för trettio år sedan var självklart för klassiska kristna idag är minoritetspositioner. Men inte bara etiken, utan också Bibelns auktoritet och bekännelsen till Jesus som den enda frälsningsvägen är idag starkt ifrågasatta dogmer. Det ligger då nära till hands att söka sig till de som delar dessa grundläggande kristna övertygelser även om de inte är lutheraner.

En förkortad version av denna text finns tillgänglig på www.elmbv.se/laroradet

2. OM DOKUMENTET

Detta dokument har till syfte att ge vägledning i frågor som rör ekumenik mellan föreningar, församlingar och kristna organisationer. Målgruppen för dokumentet är huvudsakligen föreningar och församlingar anslutna till ELM, samt ELM som riksorganisation, men diskussionen i dokumentet kan vara till hjälp också för andra.

ELM, och därtill anslutna personer och föreningar/församlingar, måste förhålla sig till stadgarna för riksorganisationen. Den första paragrafen i stadgarna kan kallas för ”portalparagrafen”, eftersom den uttrycker något djupt identitetsbärande för rörelsen, och berör lojaliteten till Guds Ord och kampen mot bibelkritiken.

Problemformuleringen för det här dokumentet är hur paragrafen ska uttolkas och tillämpas i den ekumeniska kontexten i Sverige 2020. Om Lärorådets text uppfyller sitt syfte ger det läsaren **fördjupad förståelse** för vad ekumenik är, **vägledning** i hur vi kan tillämpa den goda ekumeniken, men också **riktlinjer** för vårt handlande.

Dokumentet är disponerat på följande sätt. Först kommenteras ELMs stadgar § 1 och paragrafen sätts in i sin historiska och sin nutida kontext. Därefter följer ett avsnitt som behandlar ekumenikens historia och ändamål. Slutligen förs de båda aspekterna – teologisk identitet och ekumeniska strävanden – samman i en diskussion som leder fram till riktlinjer för en god ekumenik.

3. ELMs portalparagraf i dess historiska och nutida sammanhang

1. Då

Under de 110 år som har gått sedan stadgarna för ELM, då Bibeltrogna Vänner, skrevs har mycket hunnit hända med svenska folkets förhållande till kristendomen. Även om kristendomen, år 1909-1911, hade varit under intellektuell attack från upplysningsfilosofin under mer än tvåhundra år, var Svenska kyrkan dominerande i samhällslivet. Kyrkan var en del av staten och det var förbjudet att begära utträde ur Svenska kyrkan utan att samtidigt begära inträde i ett annat, av staten godkänt, kristet samfund. Kristendomen var självklar i skolundervisningen, barn döptes och konfirmerades, man gifte sig och begravdes i Svenska kyrkan, och prästerna hade fortfarande ett stort inflytande över kultur- och samhällslivet.¹

Ändå var kristendomen tillbakatryckt i offentligheten. När BV bildades hade darwinismen skapat hetsiga diskussioner i femtio år, Friedrich Nietzsches etik var kulmen på den ateistiska moralfilosofin, och på de teologiska fakulteterna hade upplysningens inomvärldsliga ideal präglat den teologiska forskningen så att man nu skulle studera Bibeln som vilken historisk litteratur som helst. Det var just den nya teologin, den så kallade liberalteologin, som blev den utlösande faktorn för BVs bildande, och övertygelsen om Bibelns ofelbarhet och auktoritet har allt sedan dess varit grundläggande för ELMs självförståelse.²

Att bibelsynen var avgörande för de som grundade Bibeltrogna Vänner blir tydligt i den första paragrafen i ELMs stadgar:

Detta missionssällskap, som betraktar den 11 juni 1909 som sin grundläggningsdag, vill, förblivande vid den av Kristi kyrka tiderna igenom orubbligt fasthållna sanningen, att hela Bibeln är alltigenom Guds ofelbara ord med oinskränkt auktoritet, och under full anslutning till den evangelisk-lutherska bekännelsen, verka för Kristi rikes tillväxt och bekämpande av allt slags otro och förnekelse.

Paragrafen förklarar att ELM vill två saker: arbeta för att Kristi rike ska växa samt kämpa mot ”allt slags otro och förnekelse”. Syftet skulle alltså kunna sammanfattas i *mission och apologetik*, och dessa verksamheter ska bedrivas i full tilltro till Bibelns tillförlitlighet och auktoritet, och i den evangelisk-lutherska

¹ Se t.ex. ”Svenska kyrkan bunden av statens lagstiftning”, i: Ingmar Brohed (2005). *Sveriges kyrkohistoria. 8. Religionsfrihetens och ekumenikens tid*. Stockholm: Verbum, s. 10-18.

² Se t.ex. ”Bibelsynen drar upp gränser”, i: Brohed (2005). *Sveriges kyrkohistoria. 8*, s. 19-25. Se även Torbjörn Larspers & Rune Imberg (red.) (2010). *Den rosenianska väckelserörelsen cirka 1890-1920 och bildandet av Missionssällskapet Bibeltrogna vänner 1911: rapport från forskningsseminarium på Johannelunds teologiska högskola 20-21 april 2010*. Men det är även tydligt i t.ex. BVs 50-årsskrift: Axel B. Svensson (1961). *Missionssällskapet Bibeltrogna Vänners historia 1911-1961*, s. 27-58.

bekännelsen. Det var viktigt för grundarna att specificera tilltron till Bibelns sanning och auktoritet för att markera mot liberalteologin. Likaså var det viktigt att framhålla den lutherska identiteten, inte minst eftersom man så nära identifierade sig med den grupp inom EFS som förde arvet från Rosenius vidare och denne var känd som en av 1800-talets främsta svenska lutheraner. Bibeltrogna Vänners frontfigur, Axel B. Svensson, personifierade i hög grad stadgarnas första paragraf genom sin verksamhet som redaktör för tidskriften *Nya Väktaren*.

I det här sammanhanget är det viktigt att framhålla hur ELMs historia inte börjar med bildandet av Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner. När striden, som ledde till BVs bildande, pågick inom EFS hade det redan funnits regionala lutherska missionsföreningar i femtio år. Två av dessa, Hässleholms missionsförening (1860) och Nordöstra Skånes missionsförening (1858) samt en tredje organisation, Kristliga Ungdomsförbundet i Sydsverige (1905), tog tidig och tydlig ställning för BV i konflikten. Mellan BV och de sydsvenska missionsföreningarna var relationen god och förtroendet stort, så att man hade långtgående samarbeten med varandra och gärna kallade varandras predikanter till sina respektive möten. Före bibelsynsstriden rådde en rätt stor frihet inom föreningarna vad gällde samverkan med personer från andra läger,³ men den öppenheten förändrades under 1900-talets gång vilket exempelvis blir tydligt i 125-årsskriften för Nordöstra Skånes missionsförening:

Något samarbete med andra organisationer än de nämnda har föreningen icke haft. Vi menar oss inte ha något att vinna genom ekumeniskt samarbete utan skulle riskera att förlora desto mer.

I ett uttalande den 25 sept 1973 av de fyra organisationernas styrelser heter det bl.a.: ”I denna tid av allmän läroutplösning och ekumeniska strävanden bör varje kristen ta sig till vara för all villfarelse, så att man inte i verksamheten anlitar talare, vilkas förkunnelse leder bort från den sanna läran och bekännelse och inte lyssnar till sådan förkunnelse.”⁴

Även om det inte uttryckligen görs kopplingar till bibelsynsstriden vid tiden för BVs bildande, är det inte långsökt att dra slutsatsen att gamla erfarenheter från konflikten ännu sjuttiofem år senare präglade föreningarnas avvägningar gällande samarbeten med andra organisationer.⁵

Till årsmötet 1949 gjordes ett principuttalande som sammanfattade skälen till varför BV hade bildats och vilka principer som man menade behövde föras vidare till kommande generationer. Där förklarade man:

Det är nämligen så, att varken ungdomen eller medelålders personer har deltagit i sällskapets bildande, och ingalunda alla har skaffat sig besked vare sig om den direkta anledningen därtill eller om de principer, som för Bibeltrogna Vänner varit och måste vara normerande, om detta sällskap skall ha existensberättigande.⁶

De principer man anger som normerande är:

1. Hela Bibeln är alltigenom Guds ofelbara ord med oinskränkt auktoritet,
2. Sällskapet vill utan prutmán hålla fast vid, hävda och förkunna den evangelisk-lutherska läran,

³ Christina Nilsson (2008). ”ELM Syds förhistoria – en väckelses idéer och allianser.” I: *Begrunda*, nr. 2, 2008, s. 20-27.

⁴ *Nordöstra Skånes missionsförening 1858-1983: några minnesanteckningar vid 125-årsjubileet 1983*. (1983). Knislinge: Fören. s. 57. Se även den citerade skrivelsen på s. 58-59.

⁵ Det är inte anmärkningsvärt att händelser som ligger så långt bak i tiden skulle kunna påverka föreningarnas ställningstaganden långt senare. Sjuttiofemårsskriften för Västra Skånes missionsförening, som anslöt sig till EFS, tydliggör hur smärtsam striden var främst i VSM. Se Anders Åberg (1931), *Västra Skånes Missionsförening 1856-1931*. Klippan: fören. s. 23-37. Se även Nilsson, ”ELM Syds förhistoria”, s. 24.

⁶ *Principuttalande 1978*, Missionssällskapet Bibeltrogna Vänners styrelse, s. 4.

3. Bibeltrogna vänner är ett missionssällskap och intet kyrkosamfund.⁷

Dessutom anför man en fjärde princip som dock inte är fullt lika tvingande:

4. ”Hittills har det också för sällskapet varit en normerande princip, att *beträffande verksamhetsformer fortsätta i fädernas spår.*”⁸

Dessa principer förklaras i dokumentet och avseende den första principen förklarar man varför man inte vill samverka med organisationer och personer som har haft en annan bibelsyn.

Denna vår avböjande hållning betyder dock ingalunda, att vi skulle vilja döma alla andra förkunnare än våra egna som villfarande. Nej, vi erkänner med glädje, att det i landet finns många andra predikare, som står på samma ståndpunkt i bibelfrågan som vi. Men vi vill och vågar icke direkt samverka med dem, om de tjänar en organisation, vilken även har bland sina förkunnare personer av en mera liberal bibeluppfattning. Ty öppnar man dörren för en från en sådan organisation, så kommer lätt nog även flera in, och ingen vet var det stannar.⁹

Därför bekräftar man sin bundenhet till Skriften och den lutherska bekännelsen, och förklarar att ramarna för lärofriheten utgörs av dessa båda. I anslutning till den första principen kommenterar man relationen till EFS och beskriver relationen som utan ”bitterhet med anledning av händelserna 1909-1911” och att man vill ha en vänskaplig relation till stiftelsen. Samtidigt förklarar man att man inte vill ha predikogemenskap med EFS på grund av de bestående skillnaderna i bibelsyn. Däremot samverkar man gärna med både EFS och andra organisationer i frågor ”som t.ex. välgörenhet eller att utåt hävda kristendomen”.¹⁰

2. Nu

Idag, år 2020, är det religiösa landskapet förändrat. År 1951 infördes fullständig religionsfrihet i Sverige så att man kunde gå ur ett kristet samfund utan att behöva gå in i ett annat och år 2000 skildes Svenska kyrkan från staten vilket avslutade en flera hundra år lång historia.¹¹ Sekulariseringen, d.v.s. att förpassa religionen från det offentliga till det privata, har pågått under hela 1900-talet och idag räknas Sverige som ett av världens mest sekulariserade länder. Människor uppger gärna att de tror på en högre makt, men den institutionella religionen är tillbakatryckt. Däremot har sekulariseringsprocessen blivit utmanad på senare tid, särskilt genom invandringen från muslimska, katolska och ortodoxa länder, och religionen tar idag plats i offentligheten på ett sätt som var otänkbart för bara tjugofem år sedan.

Kristenheten i Sverige är i en mening fortfarande förhållandevis stor. Som framgår av tabellen nedan har antalet medlemmar i Svenska kyrkan minskat kraftigt de senaste fyrtiofem åren.¹² Det i sig säger dock inte särskilt mycket om religionsutövning. Då är det mer intressant att notera hur antalet besökare i söndagens huvudgudstjänst har minskat från nio miljoner på ett helår 1990 till knappt fyra miljoner 2018.¹³ Det är dock

⁷ *Principuttalande 1978*, Princip 1-3 formuleras på s. 5-9.

⁸ *ibid.*, s. 9-10 (kurs. i original).

⁹ *ibid.*, s. 7.

¹⁰ *ibid.*, s. 7.

¹¹ Se t.ex. Erika Willander (2019), *Sveriges religiösa landskap: samhörighet, tillhörighet och mångfald under 2000-talet*. Stockholm: Myndigheten för stöd till trossamfund. Tillgänglig på Internet: https://www.myndighetenst.se/download/18.3907b1d0169055cec1fa7a49/1554715170878/sverigesreligiosalandskap_utskrift.pdf

¹² Svenska kyrkan i siffror, Analysenheten, ”Medlemmar i Svenska kyrkan 1972-2018”. Tillgänglig på internet: <https://www.svenskakyrkan.se/filer/Medlemmar-Svenska-kyrkan-1972-2018.pdf> (Senast hämtad: 2019-12-05.)

¹³ Svenska kyrkan i siffror, Analysenheten, ”Gudstjänstbesök 1990-2018”. Tillgänglig på internet: <https://www.svenskakyrkan.se/filer/Gudstjänstbesök-1990-2018.pdf> (Senast hämtad: 2019-12-05.)

	1972	2018
Medlemmar SvK	95 % av befolkn.	57 % av befolkn.
	1990	2018
Besökare i h-gtj.	9 milj.	4 milj.

inte bara idag som svenskar inte går i gudstjänst. Inte heller vid förra sekelskiftet var gudstjänstdeltagandet särskilt högt. Under 1880-talet deltog ca sjutton procent av befolkningen i en gudstjänst på 1880-talet och år 1927 var siffran omkring fem procent.¹⁴ Om man skulle räkna om

de knappa fyra miljoner gudstjänstbesökarna år 2018 till procent av befolkningen borde den siffran innebära att knappt en procent av befolkningen går i söndagens huvudgudstjänst varje söndag.

Vad gäller de kyrkliga riterna pekar Svenska kyrkans statistik på att procentandelen döpta har halverats på knappt femtio år och att andelen konfirmerade femtonåringar har minskat till lite drygt en fjärdedel under tidsperioden 1990-2018.¹⁵

	1970	2018
Döpta i SvK	80,6 %	40,2 %
	1990	2018
Konfirmerade	80,7 %	23,3 %

Statistik från Myndigheten för stöd till

trossamfund (SST) visar på att medlemmar i frikyrkorna har ökat från 1976–2016 liksom medlemmar i de katolska och ortodoxa kyrkofamiljerna. Även antalet muslimer i Sverige har ökat den senaste tiden. Om man däremot tittar på tidsperioden 2007–2016 ser man att frikyrkan har tappat medlemmar under perioden.

Samma trend kan man se i ELM.

Vad som emellertid inte går att utläsa av statistiken är hur stor den bekännande kristna kyrkan i Sverige är. Med ”bekännande” avses i det här fallet människor som skulle svara jakande på frågan om de bokstavligen tror på den apostoliska trosbekännelsen, vilket innefattar Gud som Skapare, Jesus som Guds enfödde Son, korsfäst, död, begravnen och uppstånden, och den helige Ande som skapar tro, liv och helgelse. Bland dessa finner man troende som kommer till olika slutsatser ifråga om dop, nattvard, ämbete m.m. men traditionellt sett har dessa grupper varit bibel- och bekännelsestroga, om än inte lutheraner. Men även inom den här gruppen har förändringar skett de senaste decennierna, och den fråga som mer än någon annan har delat svensk kristenhet det senaste decenniet är frågan om samkönade relationer. Den problemställningen är så tydligt knuten till bibelsyn och bibeltolkning att det uppstår en inofficiell allians av bibeltroga kristna som står kvar vid en traditionell sexualetik. Det går inte längre att dra meningsfulla gränser mellan samfundet idag avseende bibeltrohet utan det är snarare så att gränserna går inom varje samfund. Det finns givetvis de som bekänner Jesus som Herre och kroppsligen uppstånden från de döda, och som samtidigt argumenterar för att samkönade relationer ryms inom Bibelns sexualetik men om man ska generalisera, vilket är oundvikligt i en översikt som denna, så hänger sexualetik, bibelsyn och bekännelsestrohet samman.

Man skulle kunna argumentera för att ämbetsfrågan är en annan sådan skiljelinje, och det var den tveklöst under decennierna omkring vigningen av Sveriges första kvinnliga präst, 1960.¹⁶ Idag är dock inte frågan med nödvändighet en skiljelinje på samma sätt mellan bibeltrohet och liberalteologi som den var tidigare.

¹⁴ Willander (2019), *Sveriges religiösa landskap*, s. 17; Brohed (2005), *Svensk kyrkohistoria*, s. 18.

¹⁵ Svenska kyrkan i siffror, Analysenheten, ”Döpta, konfirmerade, vigda och begravda i Svenska kyrkan 1970–2018”. Tillgänglig på internet: <https://www.svenskakyrkan.se/filer/Döpta-konfirmerade-vigda-begravda-i-Svenska-kyrkan-1970-2018.pdf> (Senast hämtad: 2019-12-05.)

¹⁶ Se t.ex. ”Kyrkosynen stärker identiteten inom Svenska kyrkan”, i: Brohed (2005). *Sveriges kyrkohistoria*. 8, s. 158.

Argumenten har slipats och debatten förändrats så att det är fullt möjligt att möta dogmatiskt och bibelförankrade kristna som samtidigt utifrån Skriften argumenterar för att också kvinnor bör tillåtas predika och vara ämbetsbärare. ELM står frimodigt fast vid sin uppfattning att Gud har gett mannen ett särskilt ansvar i familj och församling, och menar att detta är vad Bibeln lär, men ser samtidigt att människor med en hög och god bibelsyn gör andra tolkningar av bibeltexterna.

3. Portalparagrafens och principuttalandets giltighet idag

Detta innebär att samfundsgränserna blir något mindre intressanta när man reflekterar över den kristna kyrkans roll i Sverige i 2020-talet. Sverige är i stort behov av tydliga röster som försvarar Bibelns auktoritet och som med skärpa och kärlek bedriver apologetik. Samtidigt är kristna i allmänhet, och bibeltrogna i synnerhet, i sådan minoritet i Sverige att vi inte har råd med splittring och interna stridigheter. Om situationen för klassisk luthersk kristendom upplevdes trängd i början av 1900-talet är dagens situationen ännu svårare. Därför är ELMs portalparagraf i högsta grad giltig än idag.

Varför har inte ELM varit denna apologetiska röst i Sverige de senaste femtio åren som grundaren Axel B. Svensson var? Två förhållanden är värda att lyfta fram som har betydelse för det här dokumentets problemformulering. För det första uppstod det ett ledarvakuum inom BV när Svensson dog 1969, efter sextio år som den självskrivna ledaren. Övergången från Svensson till en efterträdare hade inte förberetts tillräckligt. Både den första och andra ordföranden, Josef Månsson respektive Sigurd Stark som båda var samlande namn, fick p g a sjukdom och död korta perioder på posten och kunde inte växa in i Svenssons roll. För det andra valde de kommande ledarna för BV att i hög utsträckning tolka portalparagrafen så att huvudtillämpningen av paragrafen blev att försvara den lutherska läran. Betoningen på bekännelsen låg i linje med principuttalandet från 1949, som bekräftades av styrelsen 1978, men medförde samtidigt att BV isolerade sig själv från den övriga svenska kristenheten. Man bevarade därigenom sin identitet men förlorade allt mer den röst man hade haft i den större kristenheten under Svenssons tid. Fokuseringen på den inomkyrkliga debatten fick även den konsekvensen att man blev sämre på att tolka samtidens religiösa utveckling, och 1970-1980-talets interna debatter om bibelsyn med mera medförde att man tappade mark i de apologetiska frågorna.¹⁷ Å andra sidan måste det framhållas att BVs starka betoning på den lutherska bekännelsen, och dess strävan att bevara sin egenart, har gjort att organisationen har kunnat bevara en större teologisk enhet i lära och bekännelse vilket inte kan sägas om andra samfund och organisationer.¹⁸ Det bör dessutom framhållas att det fanns en pluralism inom BV där särskilt de sydsvenska föreningarna hade mer ekumeniska kontakter. Ungdomsförbundet KUS stod för en av många efterlängtd förnyelse av ungdomsverksamheten under 1980-90-talen, och på individnivå hade många kontakt med bl.a. SESG (Sveriges Evangeliska Student- och Gymnasistförening) som senare blev Credo.

Dessa överväganden leder över till frågan om vad ekumenik är och vad det är bra för, samt frågan om huruvida det ändå finns skäl att göra avgränsningar gentemot andra samfund och i så fall hur och varför.

¹⁷ Nilsson, ”ELM Syds förhistoria”, s. 24.

¹⁸ Torbjörn Larspers, ”’Dina aktier noteras nu mycket högt på skånebörsen.’ Roseniansk bibelsynsstrid ur sydsvenskt perspektiv 1908-1916”, i Torbjörn Larspers & Rune Imberg (red.) (2010). *Den rosenianska väckelserörelsen cirka 1890-1920 och bildandet av Missionssällskapet Bibeltrogna vänner 1911: rapport från forskningsseminarium på Johannelunds teologiska högskola 20-21 april 2010*. Uppsala: Johannelunds teologiska högskola, s. 77.

4. VAD, HUR OCH VARFÖR EKUMENIK?

För att kunna diskutera ekumenik och olika förhållningssätt till ekumeniken behövs till att börja med en fungerande definition av begreppet. Det första avsnittet under den här rubriken avser tillhandahålla en sådan definition inklusive en kortfattad historik över ekumeniska strävanden. I det andra avsnittet behandlas de skäl som kan tänkas föreligga för ekumenik, och det sista avsnittet under den här rubriken behandlar frågan hur man kan delta i ekumeniska sammanhang och samtidigt bevara sin identitet och sina teologiska övertygelser.

1. Vad är ekumenik?

Den ekumeniska rörelsen är tämligen ny och har i hög grad varit en protestantisk angelägenhet. Själva ordet ”ekumenik” kommer ursprungligen från Romarriket och betyder ungefär ”hela den bebodda jorden”. I senantiken och under kyrkofädernas tid fick begreppet tillämpning på hela den universella kyrkan, och man talar därför om de sju ekumeniska kyrkomötena för att beskriva de kyrkomöten som inkluderade hela den då kända kristenheten vid vilka man diskuterade kristendomens mest grundläggande lärosatser samt gjorde avgränsningar mot villoläror.

Under de första ett tusen åren av kyrkans historia fanns det bara en enda kristen kyrka i världen, även om den östra kristenheten med centrum i Konstantinopel och den västra kristenheten med centrum i Rom blev allt mer olika varandra under seklernas gång. Kristna grupper hade visserligen avknoppats genom historien men det var först år 1054 som den slutgiltiga delningen mellan mellan den ortodoxa och den romersk-katolska kyrkan inträffade. Båda kyrkofamiljerna har sedan dess härbärgerat många olika fromhetsriktningar, både oppositionella och med ledarskapet lojala sådana, men den romerska kyrkan genomgick sin största kris under reformationen på 1500-talet. Reformationen gav upphov till en mängd olika kyrkoinriktningar och fragmentariseringen av den protestantiska kyrkan har varit enorm de senaste 500 åren. Därför är det kanske inte så underligt att det i första hand var bland protestanter som den ekumeniska rörelsen tog fart.

William King, professor i religionsvetenskap, skriver i Routledges encyklopedi om protestantism att det var de pietistiska och evangeliska rörelserna under 1700-1800-talet som drev på den ekumeniska rörelsen genom sitt fokus på mission, bön och en andlig erfarenhet som överskred de dogmatiska och liturgiska skillnaderna. Bidragande till den ekumeniska rörelsen var en förväntan på en ny Andens tidsålder, liksom liberalteologins framsteg vilket fick de klassiskt bibeltroende protestanterna att samla sig. King nämner även greve Zinzendorff och herrnhutismen som missionsivrare med betydelse för ekumenikens framväxt.¹⁹ Det är intressant med tanke på hur stor betydelse pietismen och herrnhutismen hade för hela den lågkyrkliga lutherska väckelsen som ELM är en del av.²⁰

Idag används begreppet i kristen kontext för att beskriva hur kyrkor, samfund och hela kyrkofamiljer arbetar för att närma sig varandra. Detta närmande kan se ut på olika sätt och röra sig om allt från respektfulla samtal mellan samfundsledare, till att bilda samfundsöverskridande församlingar eller, som i fallet med Baptistsamfundet, Missionsförbundet och Metodistkyrkan, att helt enkelt slå ihop befintliga samfund till ett

¹⁹ William M. King, ”Ecumenism”, i: Hans J. Hillerbrand (red.) (2004). *The encyclopedia of Protestantism. Vol. 2, D–K*. New York: Routledge, s. 634–639. Se även Nilsson, ”ELM Syds förhistoria”, s. 25.

²⁰ Se bl.a. Nilsson, *ELM Syds förhistoria* och Börje Karlsson (2012-2013). ”Herrnhutismen i Herrnhut och i norra Skåne, del 1 & 2” I: *Begrunda*, nr. 2012:2 och 2013:1.

större. Begreppet är alltså oerhört brett vilket gör det svårt att säga huruvida ekumenik är bra eller dåligt eller mittemellan utan att närmare definiera ordet.

2. Varför ekumenik?

När Jesus höll sitt avskedstal och bad för sina lärjungar den sista kvällen i livet (Joh. 13-17) lyfte han fram enheten och den inre kärleken som eftersträvansvärd: ”Jag ber att de alla ska vara ett, och att de ska vara i oss liksom du, Far, är i mig och jag i dig. Då ska världen tro att du har sänt mig.” (Joh. 17:21.) Jesus bad alltså om en enhet mellan de kristna som går lika djupt som enheten inom den heliga Treenigheten, och han förklarade hur den enheten ska vara ett vittnesbörd till världen om Faderns sändande av Sonen. Faderns och Sonens enhet var avgörande för Jesus och flera av hans diskussioner med de judiska ledarna gällde just huruvida Jesus var sänd av Fadern eller inte. Jesu bön avslöjar därför hur viktig enheten var för honom. Redan några kapitel tidigare i Johannesevangeliet har Jesus förklarat visionen om ett enat folk i Jesu efterföljd med tydlig referens inte minst till profeten Hesekiel (kap. 34). I Johannes 10:16 (se även 11:52) säger Jesus: ”Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.”

Aposteln Paulus utvecklar tanken om enhet i sina brev och använder sig bland annat av den i antiken välkända bilden av människokroppen för att illustrera samhörigheten: på samma sätt som kroppen utgör en enhet trots att den består av många delar, så utgör också kyrkan en enda enhet trots att den är spridd över tid och rum. (Rom. 12 och 1 Kor. 12.) Bilden av kroppen gör det tydligt att en kroppsdel inte *väljer* sin enhet med kroppen utan *måste* vara förbunden med kroppen om den inte ska dö. Därför tydliggör liknelsen mellan kroppen och kyrkan hur enskilda samfund, församlingar och kristna inte kan hävda exklusivitet och att man står fri från övriga kristenheten, utan hur man hör samman i en redan befintlig enhet vare sig man vill det eller inte. Denna ofrihet att välja sin tillhörighet till den kristna kyrkan är viktig eftersom ofriheten belyser det som är själva huvudpoängen: *kyrkan* skapar inte enheten – den ges som en gåva av Gud.

I Efesierbrevet förklarar Paulus grunden för enheten: ”Gör allt ni kan för att bevara Andens enhet genom fridens band: en kropp och en Ande, liksom ni kallades till ett hopp vid er kallelse, en Herre, en tro, ett dop, en Gud som är allas Far, han som är över alla, genom alla och i alla.” (Ef. 4:3-6.) Lars-Åke Nilsson förklarar passagen i en artikel i tidningen Till Liv:

Sju gånger (!) upprepar Paulus ordet "en/ett" och han knyter det också till Treenigheten. Det nya livet springer fram ur den Treenige själv och är ett liv i gemenskap med Gud som har sammanfogat oss till en kropp i Kristus. Som kristna hör vi samman, inte genom eget val utan genom Guds utkorelse. Vi har inte valt våra syskon i tron, men Gud har valt oss alla. Vi hör därför ihop med varandra och ska vara ivriga att bevara den enhet som Anden skapat.²¹

Enheten finns alltså redan där och den hör samman med honom som är huvudet för kyrkan, d.v.s. Kristus. Således är inte enheten någonting vi ska skapa utan upptäcka. Synden splittrar människor och river isär gemenskaper, men Kristus helar och läker. Eftersom Kristus är läkaren, fridsfursten, den som har kommit för att försona, ska givetvis hans folk kännetecknas av denna frid och enhet.

3. Hur vara ekumenisk?

²¹ Lars-Åke Nilsson (2011). ”Enhet på goda grunder”, i: *Till Liv*, 2011, nr. 5.

Det är alltså nödvändigt för Kristi kropp ”att bevara Andens enhet genom fridens band” också idag. Trots alla olikheter förenas Kristi kyrka i Sverige i den gemensamma bekännelsen till Jesus som Guds Son, vår Herre. Jesus själv sa: ”Den som gör min himmelske Fars vilja är min bror och min syster och min mor” (Matt. 12:50), och evangelisten Johannes skrev: ”Men åt alla dem som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn.” (Joh. 1:12.) Det som sätter de yttre gränserna för Guds familj är alltså inte våra bekännelse-dokument, vår dopsyn eller våra historiska relationer, utan gemenskapen med Gud, vår Far, genom Jesus Kristus.

a) Sanning

Samtidigt är vi kallade att växa i sanning och insikt, som Paulus skriver i Efesierbrevet: ”Vi skall inte längre vara barn och låta oss drivas omkring av alla lärovindar, inte vara lekbollar för människorna, som vill sprida villfarelse med sina bedrägliga påfund. Nej, låt oss i kärlek hålla fast vid sanningen och växa i alla avseenden så att vi förenas med honom som är huvudet, Kristus.” (Ef. 4:14-15, B2000.) Jesus omtalar sig själv som Sanningen (Joh. 14:6), och Judas förmanar sina läsare att hålla fast vid den tro de har fått ta emot (Judas v. 3). Allt lärjungaskap är därför både rationellt och emotionellt, både dogmatiskt och ekumeniskt, och vi bör inte söka det ena på bekostnad av det andra.

Det är en svår utmaning att kombinera ett starkt sanningsanspråk med ödmjukhet inför sin egen otillräcklighet, men kombinationen måste sökas. Vi tror att Gud har talat till oss genom sitt Ord och Jesus säger uttryckligen att ingen får ändra i det (Matt. 5:8-19, Upp. 22:18-19). Därför har vi all anledning att vara vaksamma på hur vi själva, kristenheten och den sekulära kulturen behandlar Bibeln och den kristna läran, och vi bör vara beredda att ta strid för Guds Ord. Så har kristna ledare i alla tider gjort, det är en bärande motivation i den moderna apologetiska rörelsen, och det var även den springande punkten när vår egen organisation bildades för mer än 100 år sedan. Vi bör frimodigt fortsätta den kampen. Målet är ju att evangelium ska få lysa klart i egen kraft utan att det påverkas av människors tyckanden och åsikter.

Strävan efter sanning bör få konsekvenser för hur vi förhåller oss till kristna som inte delar våra övertygelser. När Gud ledde hebréerna till det utlovade landet, efter befrielsen från Egypten, förmanade han Israel att hålla sig långt ifrån de främmande folkens gudar och att se till att rensa bort avgudadyrkan inom folket. Farhågan var att det skulle bli svårt att hålla sig till Gud om det fanns konkurrerande religiösa praktiker bland folket, och gång på gång i Israels historia visade det sig att Gud hade rätt. Även om våra förutsättningar ser annorlunda ut bör vi likväl vara försiktiga med hur nära vi låter konkurrerande teologier och världsåskådningar komma in i våra gemenskaper. Vi ska inte dra oss undan samhället och vi måste låta människor tvivla, vara osäkra och pröva våra trossatser, men vi kan ställa krav på vilka teologiska övertygelser man ska ha för att kunna ha en ledarposition i organisationen eller den lokala gemenskapen.

b) Ödmjukhet

Men på samma gång som vi söker och försvarar sanningen måste vi låta det märkas att vi är syndare, med ofullkomliga intellekt och begreppsförmågor. Ingen enskild av oss kommer fullkomligt att förstå Guds storhet och undren i Guds lag – inte ens våra största teologiska hjältar. Det förtar inte vår kallelse att söka sanningen men bör göra oss ödmjuka i mötet med kristna av andra traditioner och med andra uppfattningar. Mot detta skulle man kunna invända att man ska hålla sig till Guds Ord och att man bör dra en tydlig gräns mellan de som vill hålla sig till Guds Ord och de som inte vill göra det, men det är att göra det för lätt för sig. Det går inte att bortse ifrån att en stor del av det teologiska samtalet bygger på tolkningar av Bibeln, historien och teologiska dokument. Och i det tolkningsarbetet kan ingen av oss hävda fullkomlig klarsyn.

Även om Bibeln är densamma för alla läsare, är vi präglade av så många olika saker som påverkar vår förståelse av läsningen: temperament, utbildning, social bakgrund, vilken tid i historien vi lever, uppväxt, genetiska faktorer, o.s.v. Bibeln är en samling av sextiosex böcker där vi möter flera olika genrer, ur olika tidsepoker, med olika syften, skrivna av olika människor i olika historiska och politiska sammanhang. Trots sin mångfald är Bibeln klar och tydlig i frälsningsfrågan, och evangelium går som en röd tråd genom hela Bibeln. Men när det gäller avgränsningar och tillämpningar i fråga om ekumeniska ställningstaganden behöver vi närma oss frågorna i ödmjukhet och med fokus på det centrala.

Att erkänna läsarnas personliga olikheter och Bibelns komplicerade mångfald innebär inte att vi vare sig relativiserar sanningskravet eller underminerar dogmatikens betydelse. Bibeln är Guds Ord men Gud har valt att använda sig av människor i framställningen av Skriften och det är människor som läser och tolkar den – visserligen under den helige Andes ledning, men som syndare kan vi inte hävda fullkomlighet i vår tolkning. Denna insikt kan göra oss lite mer ödmjuka inför uppgiften att läsa och förstå Bibeln.

Vi bör därför närma oss den teologiska debatten med sanning och ödmjukhet.

c) Delta i samtalet – men sätt gränser

I vår vardag, som enskilda och som föreningar/församlingar, ska vi söka sanningen samtidigt som vi erkänner vår egen otillräcklighet. Det bästa vi kan göra för att hedra detta dubbla krav är att delta i det teologiska samtalet. Vi är inte unika, och våra frågor är inte väsensskilda från tidigare generationers, och därför behöver vi lyssna till kyrkans tro och bekännelse genom historien. Genom att gå i dialog med den historiska kristna kyrkan blir vi delaktiga i ett mångtusenårigt samtal och får hjälp att se våra egna frågor i ljuset av kyrkans samlade erfarenhet.

Men det innebär också att vi behöver träda in i den samtida teologiska diskussionen. Även om människan i grunden är sig lik genom historien, förändras vårt kunskapsläge och våra perspektiv. Därför behöver vi ta del av modern bibelvetenskap dels för att bilda oss en uppfattning om nuvarande kunskapsläge, dels för att ta del av de senaste insikterna i t.ex. arkeologi, apologetik, exegetik m.m.

Att träda in i ett samtal innebär med nödvändighet att man utsätts för röster som man inte riktigt känner igen. Som enskilda kristna utmanas vår världsbild ständigt av den sekulära kulturen och olika personer hanterar konflikten på olika sätt. Som ledare för en förening/församling får man inte avskärma sig från frågeställningarna, på samma sätt som en privatperson kan göra. Det är värdefullt att få sina övertygelser utmanade och ta ställning. Det ger tillfälle till fördjupning och öppnar för möjligheten att bättre förstå sin samtid och försvara Bibelns trovärdighet och den kristna trons sanning. En kristen ledare ska kunna vägleda

sina medmänniskor i tron och bör därför inte välja bort samtalspartners – vare sig de utgörs av fysiska personer eller av böcker etc.

Däremot kan och bör man sätta gränser för hur nära man låter de avvikande rösterna komma kärnan i verksamheten. Det är en sak att läsa Richard Dawkins eller att samtala med en nyateist – det är en helt annan sak att släppa in någon med det perspektivet i föreningens/församlingens styrelse. Det första kan vi gärna göra. Det andra ska vi inte göra. Det är en sak att skriva under en debattartikel om människovärdet med en romersk katolik – det är en helt annan sak att göra en gemensam gudstjänst med dem. Det första kan vi gärna göra. Det andra är mycket svårare.

5. KORT VÄGLEDNING TILL PRAKTISK EKUMENIK

1. Definiera kärnan

ELMs föreningar och församlingar, med dess medlemmar, befinner sig mitt i världen. Vi är dessutom i en kulturell och religiös minoritetsposition vilket gör det ofrånkomligt att våra övertygelser prövas. Det är helt i sin ordning. Jesus bad för sina lärjungar: ”Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen, utan att du ska bevara dem från det onda.” (Joh 17:15.) Det finns ingen anledning att aktivt söka upp sådant som underminerar den kristna tron, om man inte har ett specifikt apologetiskt intresse, men man bör inte heller avskärma sig helt från den sekulära kulturen. Dels ger det sekteristiska drag, dels blir det svårare för oss att nå fram till våra sekulära medmänniskor om vi inte känner till deras referensvärld. Och framför allt: det var inte så Jesus gjorde. Han rörde sig mitt bland folket och samtalade med sina motståndare, tog del av deras frågor och mötte dem med klarhet och skärpa.

Det första ELMs föreningar och församlingar bör göra när det gäller ekumeniska överväganden är att definiera kärnan i sin tro och bekännelse, för att sedan arbeta sig utåt och definiera vad som är nästa lager efter kärnan, vad som är det andra lagret, o.s.v. Ju längre från kärnan man kommer, desto större frihet bör det finnas i ekumeniska initiativ.

Att ”definiera” kärnan betyder inte att ”hitta på den”, utan att sätta på pränt vad som redan är fallet. Kanske finns redan gemenskapens viktigaste tro och syfte i stadgarna eller ett befintligt identitetsdokument. Kanske är det outtalat men känt. Kanske är det oklart för någon. Oavsett hur det ser ut i den enskilda gemenskapen behöver trons centrum definieras och tydliggöras så att alla vet vad som är det viktigaste. Det är lämpligt att styrelsen eller ett andligt ledarskap gör arbetet men det handlar inte om att komma på något nytt.

När vi ska definiera kärnan bör vi inte göra det på egen hand, utan se oss som en del i den större kristna kyrkan. Det är därför angeläget att gå till Svenska kyrkans bekännelseskrifter i allmänhet, och *Lilla katekesen* i synnerhet, för att få hjälp med definitionen. Där finns de tre trosbekännelserna som den yttersta ramen för kristen tro: den apostoliska, nicenska och athanasianska trosbekännelsen. Dessa tre bekännelser hjälper oss att definiera vad som är kristen tro och vad som inte är det. Den som kan ställa sig bakom trosbekännelserna i ordagrann form är en kristen även om våra skillnader i övrigt kan vara långtgående. Den som inte kan ställa sig bakom formuleringarna i ordagrann form är inte kristen även om likheterna i övrigt skulle vara långtgående.

Givetvis finns det utrymme på det personliga planet att tvivla och söka svar på de grundläggande frågorna utan att den för skull förkastas ur Guds familj. Man bör alltså inte använda trosbekännelsen som ett lackmustest på enskilda individer. Som kristen gemenskap eller samfund är däremot saken annorlunda. Gemenskapen är större än de enskilda delarna och därför kan man också ställa mycket högre krav på tydlighet och fasthet än på en enskild.

Historien lär oss emellertid att trosbekännelserna inte räcker för att nå konsensus i lärofrågor. De teologiska skillnaderna är stora mellan kristna kyrkofamiljer som bekänner samma tro, och därför behöver vi mer finmaskiga nät för att definiera kärnan. Här kommer de *lutherska* bekännelseskrifterna in. Av särskild vikt är Luthers båda katekeser, och man kommer långt med den lilla. Där får man t.ex. hjälp att definiera Jesu gudomlighet, hans fullständiga seger över Satan, synden och döden, samt hur tron är en gåva från Gud som skapas av den helige Ande genom evangelium. Dessa delar är viktiga markörer för den specifikt lutherska bekännelsen. Därutöver har den Augsburgska bekännelsen kommit att bli det främsta lärodokumentet för den lutherska kyrkan, även om det inte var Luther själv som var huvudförfattaren utan hans kollega Melanchthon. I Augustana, som bekännelsen ofta kallas, definieras t.ex. läran om arvssynden, rättfärdiggörelsen, evangelieförkunnelsens ämbete, och avstånd markeras gentemot dåtida teologiska trosriktningar.

Med trosbekännelserna samt de lutherska bekännelseskrifterna som grund har man kommit långt med att definiera en kärna som måste skyddas i ELM-gemenskapen. I linje med vad som förtydligades i 4.3. ovan bör även dessa bekännelser kunna diskuteras och man måste, särskilt som ledare, vara beredd att förklara varför den lutherska bekännelsen skulle vara en bättre tolkning av Guds Ord än en pentekostal eller romersk-katolsk tolkning.

Det här är några, men inte uttömmande, exempel på (lutherska) grundsatser i den kristna tron:

- Gud är ensam skapare av himmel och jord, av allt som är synligt och osynligt. Gud är allgod och allsmäktig.
- Jesus är Gud själv som har blivit människa i en bestämd tid på en bestämd plats i historien,
- Varje människa är i sig själv oförmögen att förverkliga Guds goda vilja. Det betyder att hon är så skadad av synden att Gud måste agera i hennes ställe om hon ska kunna bli rättfärdig.
- Människan föds med denna skada och är från födseln beroende av Guds nåd.
- Gud var i Jesus och gjorde vad vi inte kunde göra. Han har i vårt ställe burit våra synder och tagit Guds vrede över synden på sig för att vi ska kunna få förlåtelse och upprättelse.
- Denna förlåtelse ges utan vår inblandning och krav på motprestation. Den ges av Guds nåd genom tron på Jesus, och tilliten till Jesus räcker helt och fullt för att en människa ska få kallas Guds barn.
- Det är bara genom omvändelse från våra synder och i tro på Jesus som vi kan stå rättfärdiga inför Gud.
- Den frälsande tron är en gåva från Gud genom den helige Ande. Vi får denna tro genom nådemedlen, d.v.s. genom sakramenten och förkunnelsen av evangelium.

- Vi får denna gåva för första gången i dopet. Dopet är inte verksamt på grund av vår insats i riten utan i kraft av Guds Ord och löfte oavsett om vi är medvetna om vad som sker eller inte.
- Som kristna ska vi leva i vårt dop. Det innebär att vi dagligen kämpar mot synden, dagligen omvänder oss till Gud och dagligen växer till i helgelse. Allt detta är den helige Andes verk.
- Gud kan tala till oss genom förnimmelser och genom andra människor, men eftersom vi själva och alla andra människor är syndare är allt sådant tilltal osäkert. Gud talar till oss genom Bibeln, och vad Gud säger i Bibeln är det enda vi kan vara helt säkra på att Gud vill ha sagt till oss.
- Bibelns uppenbarelse är nödvändig och tillräcklig för att en människa dels ska få rätt kunskap om Gud, dels komma i en frälsande gemenskap med Gud.

Definiera kärnverksamheten

När man har definierat kärnan i tron är det till hjälp att också definiera vad som är kärnverksamheten. Ju närmare kärnverksamheten man kommer desto viktigare är det att det råder samstämmighet i teologin mellan de inblandade parterna.

Kärnverksamheten är gudstjänsten om man är en gudstjänstfirande gemenskap som träffas regelbundet, eller ”mötet” om man har andra typer av regelbundna gudstjänstliknande samlingar. Detta gäller de allra flesta ELM-föreningar och -församlingar. Denna samling är det starkaste uttrycket för gemenskapens tro och bekännelse, samt den aktivitet som samlar flest människor. Syftet med gudstjänsten är inte i första hand evangelisation utan att Gud får bygga upp gemenskapen och att gemenskapen får tillbe Gud. Därför är det extra viktigt att alla som på något sätt undervisar i gudstjänsten delar de grundläggande övertygelserna. Det gäller först och främst prästen/predikanten och i fallande grad övriga medverkande beroende på vilken uppgift de har. Således är det t.ex. viktigare att den som har huvudansvaret för musiken eller söndagsskolan stämmer in i de grundläggande satserna, än att teknikern och fikaansvarig gör det.

Man skulle kunna fråga sig om det är möjligt att be med dem som inte delar de grundläggande övertygelserna. För vissa är det alldeles självklart att man kan göra det, medan andra har svårare för det, och ytterligare någon menar att man inte alls kan göra det. Det är värt att framhålla att vi inte ska lägga bördor på varandras samveten utan visa respekt för var och en i gemenskapen, särskilt de som tänker annorlunda. Men det är också värt att påminna om att Jesus i sin innersta krets bland de tolv hade en förnekare och en förrädare, och han lärde dem båda att be. Kanske är det så att vi frimodigt får be till vår himmelske Far och sedan överlämna åt honom att avgöra vem av de inblandade som har rätt och fel.

2. Och sedan allt det andra

När man har gjort definitionerna är det enklare att göra de fortsatta avgränsningarna. I luthersk tradition har undervisningen intagit en central position. Troligtvis har det att göra med att Luthers kamp under reformationen inte var en liturgisk eller politisk kamp utan en dogmatisk. I romersk-katolsk och högkyrklig tradition är mässan det centrala tillsammans med prästämbetet. De olika traditionerna gör att olika aspekter av gudstjänsten får olika tyngd. Men som (lågkyrkliga) lutheraner står undervisningen ut som särskilt viktig i ELM. Därför bör föreningar och församlingar vara noga med vilka man ger i uppdrag att undervisa. Störst krav ska man alltså ställa på predikanten i huvudgudstjänsten, och beroende på ämne kan man sedan lätta på kraven. Så kan t.ex. en pingstvän vara särskilt väl lämpad att undervisa om den dubbla utgången eller en

katolik om naturrätten eller en baptist om apologetik, m.m. men man bör vara försiktig med att upplåta söndagens predikstol till syskon av annan trosfamilj.

Men det räcker inte bara med att definiera kärnfrågor och kärnverksamhet. Viss hänsyn måste också tas till den kulturella särarten. ELM är en lågkyrklig rörelse som kommer ur den pietistiska och herrnhutiska väckelsen. Det betyder t.ex. att lekmän och lekmanpredikanter är centrala i vår verksamhet, att fokus i gudstjänsten är på förkunnelsen, och att undervisningen i hög grad riktar sig till individens gudsförhållande o.s.v. Dessa särdrag är inte lika viktiga som trossatserna men det kan uppstå samarbetsproblem om en lågkyrklig gemenskap ska ordna gudstjänst tillsammans med en högkyrklig präst utan att ha pratat igenom saken i förväg även om man är överens i den grundläggande dogmatiken.

När föreningar/församlingar ska bjuda in talare som inte hör till ELM bör man alltså tänka igenom några saker först:

- Varför bjuder vi in just den här personen? Vad har denne som vi inte kan få inom ELM?
- Var finns potentiella teologiska och kulturella skiljelinjer?
- Vad är det för typ av verksamhet vi bjuder in till och vad är syftet?
- Finns det risk för att talaren lär ut sådant som vår gemenskap inte håller för en grundläggande trossats?

När det gäller undervisningen bör man alltså vara klok och varsam, och ställa högre krav på samsyn ju närmare kärnverksamheten man kommer.

Man bör dessutom göra en skillnad på att *bjuda* in och att *bjudas* in. Vad gäller det första ska vi som sagt vara kloka, vad gäller det andra kan vi vara friare. Även som inbjudna bör vi givetvis tänka igenom varför vi ska delta men rent konkret innebär inbjudan en möjlighet att påverka snarare än att påverkas, och en sådan chans kan vi gärna ta. Däremot ska vi givetvis visa respekt för det sammanhang vi kommer till och undvika att söka strid på samma sätt som vi skulle önska att en inbjuden till våra sammanhang visade respekt för oss.

När det gäller sådant som barn- och ungdomsverksamhet kan man vara tvungen att göra praktiska avvägningar, särskilt om man bor i mindre samhällen där det inte finns utrymme för så många olika ungdomsgrupper. Kanske är det bästa i ett sådant läge att skapa ett ekumeniskt samarbete med den/de gemenskap(er) som står en närmast. Det kan medföra att man måste gå med på vissa kompromisser, men ett sådant samarbete kan vara möjligt om det finns ett gott förtroende mellan parterna. Det är värt att från början ta upp potentiella konfliktytor och samtala om hur man ska lösa sådant. Ska man samarbeta med en gemenskap som inte döper barn är det klokt att inte ta upp just den frågan i barn-/ungdomsgruppen, alternativt låta båda rösterna höras samtidigt. Det viktigaste här är att ha en öppen och ärlig dialog, komma överens om vad som är syftet med samarbetet och sedan överlåta åt respektive gemenskap att i andra samlingar undervisa i de ämnen där man skiljer sig åt.

Ju längre ifrån kärnverksamheten man kommer desto friare kan man vara i förhållande till trons centrum. Det betyder givetvis inte att man avlägsnar sig från centrum eller menar att det är oviktigt, men att verksamheten ifråga inte hör till kärnverksamheten. Det kan t.ex. handla om driva (lokal)politiska frågor som rör religionsfrihet etc., manifestationer av olika slag, second hand-verksamhet, diakonal verksamhet m.m. Frågor

som dessa kan man gärna driva tillsammans med andra kristna och i vissa fall kan man även göra gemensam sak med människor av annan trostillhörighet.

6. AVSLUTNING

Ekumenik är inte enkelt. Som Jesu lärjungar är vi både kallade att bevara och försvara sanningen, och att samtidigt bevara kyrkans enhet. Eftersom olika kristna traditioner ger olika svar i viktiga dogmatiska frågor hamnar de både uppgifterna lätt i konflikt med varandra. Och ändå får vi inte åsidosätta någon av dem.

Bibeln är grundläggande i det kristna lärjungaskapet och bibeltroheten har varit central för ELM från allra första början. Bara Herrens ord kan frälsa, helga och leda oss genom livet. Därför behöver vi i allt vårt arbete först av allt söka Guds ledning och låta hans Ord vara vårt ljus.

ELMs föreningar och församlingar ska sträva efter att bevara sin tro och bekännelse vilket innebär att man måste göra avgränsningar när det kommer till hur långt man kan gå i samarbeten med andra kristna. Och samtidigt är det vår kallelse att lyda vad Jesus ber om: ”Att de alla ska vara ett ... Då ska världen tro att du har sänt mig.” (Joh. 17:21.)

Antagen vid Lärorådets sammanträde 2020-08-17

Daniel Ringdahl, ordf.

Peter Henrysson

Henrik Nilsson

Lars-Åke Nilsson

Jan-Ulrik Smetana